

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Za staro pravdo.

Zopet se nam nudi prilika, da zastavimo svoje najboljše orožje za svojo staro pravdo. Četudi so občinske volitve bolj krajevnega značaja, kjer se bije boj za občinsko zastopstvo posameznih občin, vendar jih ne smemo omalovaževati. Veliko prijateljev in neprijateljev naših bo težko pričakovalo 24. april, kako se bomo koroški Slovenci postavili. Naša čast, naš gospodarski položaj in naša odločna volja do narodnega življenja zahtevajo, da bo 24. april nov častni dan za nas.

Za našo čast.

Vse mogoče nasprotne stranke žrtvujejo mnogo časa in denarja in sladkih besed, da bi si pridobile glasov med Slovenci. Vse doseganje izkušnje pa nas učijo, da nemške stranke pač rade jemljejo slovenske glasove, a dajo za nje pa nič. Ne Landbund in ne socialna demokracija nimata smisla za naše gospodarske in kulturne potrebe. Žalostno je, da veliko Slovencev kljub temu sili pod kuratelo nemških strank in svojo lastno škodo. Gospodarstvo peša, vzgoja mladine zaostaja, kmetije propadajo, delavci nimajo dela, naši ljudje obubožavajo in tujci prihajajo na našo zemljo. To je sad dela nemških strank med nami. Vsi, ki se dajo voliti v občinske zastope na ime nemške stranke, pa naj se ta skriva pod kateremkoli imenu, so zvesti služabniki vodstva nemške stranke.

Naša čast pa zahteva, da na svoji zemlji sami gospodarimo. Vse doseganje izkušnje v občinah, ki so bile v rokah naše domače stranke, kažejo, da smo zmožni dobro voditi občinske posle. Zato delajmo, da si priborimo še večji ugled v še več občinah! Sramotno bi bilo, če bi se zadovoljili s tem, da bi nam v občinah verni služabniki nemških strank gospodarili, mi pa samo ubogali in plačevali. Zato na delo za našo čast! Naš cilj mora biti: Občine v slovenskem ozemlju v roke samostojnih Slovencev!

Za naš denar!

Pri denarju smo postali silno občutljivi. In prav tako, ker gre trdo zanj. Za denar se pa gre tudi pri občinskem gospodarstvu in mnogo kje še celo za velik denar. Naši gospodarski dohodki so padli za 50% in še več, občinske doklade pa le rastejo. Leta 1926 smo imeli 80 občin z manj kot 50% občinskih doklad, l. 1931. jih imamo na Koroškem samo še 18; l. 1926. smo imeli 317 občin 50 do 100% obč. doklad, l. 1931. samo še 55; l. 1926. smo imeli samo 5 občin z nad 200% obč. doklad, lani že 61. Železna Kapla je imela lani 500% obč. doklad. Občinske doklade sklepa občinski odbor. Iz tega vidimo, kolike važnosti je, v čigavih rokah so občine. Izkušnja zadnjih let nas uči, da

Nasprotne stranke v pravi luči.

Štiri nasprotne stranke hočejo v občinah našega ozemlja imeti svoje zastopnike. Bodimo bolj previdni, kakor je bila lisica napram ježu. Jež je prišel k lisičji luknji ves prezebel in je z najsladkejšimi besedami prosil za sprejem. Lisica se ga je usmilila in mu dovolila bivanje v brlogu. Nekaj dni je bil jež lepo skromen, a potem pa vedno bolj brezobziren, tako da je nazadnje lisica morala zapustiti svoj stan in si po svetu poiskati drugo pribežališče.

Kakor jež, tako sedaj tudi nasprotne stranke prihajajo z najsladkejšimi besedami: prijaz-

so večinoma tam najvišje obč. doklade, kjer je največ takih občinskih odbornikov, ki nič ne plačujejo, to so večinoma občine, kjer imajo nastavljeni in soc. demokrati glavno besedo.

Nujna potreba je zato, da v občinske odbore pridejo samo možje, ki vedo, kako težko se prigošpodari denar za obč. doklade. Najbolj to vemo Slovenci, ker so naša gospodarstva tako zaostala za nemškimi, ko Nemci tako mačehovsko skrbijo za nas. Zato Slovenci, če želimo pri občinah varčno gospodarstvo, tedaj volimo samo možje, ki imajo srca za našo gospodarsko stisko. Srce za domačina ima samo domačin, zato Slovenci volimo samo možje, ki se ne sramujejo domačega rodu!

Za naše narodno življenje.

Državna in deželna ustava nam zagotavlja naše jezikovne in kulturne pravice. A do danes nemške vladne stranke niso izvedle ničesar. Pač nastavili so nam s svojim predlogom kulturne avtonomije past, jo skrili, kakor lovec lišičjo past v listje, v lepe besede, a ko se nismo dali ujeti, so jo raje pospravili, kakor da bi nam dali takšno, ki bi Slovincem jamčila narodni in kulturni obstoj in razvoj. Sedaj pa vladne stranke ob vsakih volitvah štejejo naše glasove, da bi jim vsako najmanjše nazadovanje naših glasov dalo vsaj nekaj upanja, da umiramo, in da umirajočemu ni treba več zdravil in pomoči. Tega veselja jim do sedaj nismo napravili. In ker čutimo v sebi veliko življenjske sile, ker smo moralno zdrav rod, ker smo v delu utrjeni, na našo rodno zemljo z ljubeznijo priklenjeni in zaupamo v moč vere, ki nas uči, da je pravični Bog nad nami in da bo enkrat sodil tudi o četrti božji zapovedi, tudi tiste, ki nam delajo narodne krivice, ne bomo se pripravljali na smrt, ampak na vedno zavednejše narodno življenje. V to bomo porabili tudi sedanje občinske volitve. Četudi v par občinah naši volilci ne nastopijo pod imenom naše stranke, vendar v ogromni večini so se odločili naši volilci nastopiti pod imenom naše stranke. Izid volitev bo pokazal, koliko korajžne in zdrave življenjske sile je v nas. Pokazal bo, da hočemo uspešno vplivati na delo v občinah, da hočemo svojo besedo zastaviti, kadar se bo šlo za naše jezikovne, kulturne in gospodarske pravice pri občinah in pri šolskih svetih. Mi doraščamo v zavesti in narodnem ponosu. Naši možje in fantje, žene in dekleta, bomo z veseljem storili svojo dolžnost pred volitvami in na dan volitev. Lep uspeh bo najlepša zahvala.

Za to vse na volišče z glasovnico

„Koroške slovenske stranke“!

ne so, vse najboljše nam želijo, a gorje, če pridejo do moči, izseliti se bomo morali in si poiskati med svetom nova pribežališča. Že sedaj vidimo njihove namene.

Landbund

se lepo zna hvaliti, kako skrbi za gospodarstvo, a v deželnem kulturnem svetu zanemarija naše kraje, da so veliko ubožnejši nego nemški. Zato je toliko posestev v sedanjih krizi obnemoglo. To pa ja hoče, da dobi prostora za naseljevanje tujcev. Koliko slovenskih hiš je že spravil v tuje roke! Domačini, že stoletja na hišah, so se izselili in nimajo več doma. Tujce podpira s pomočjo kulturnega sveta z vsemi mogočimi podporami, za nas jih pa nima. In

kar sami delamo, da bi utrdili svoje ljudi na njihovih domovih, pa pobijajo s svojimi konkurenčnimi tečaji. Ker se Slovincem pa le odpirajo oči, se skriva večinoma pod imenom Wirtschaftspartei in si je poiskal zaveznike v Heimatbloku, da bi tem več dosegel proti nam. Lepo zna govoriti, kako je prepričan o potrebi verskega pouka v šoli, a glasuje proti krščanskemu nauku v nadaljevalnih šolah, hvali se, kako zna skrbeti za kmete, a glasuje za osemletno šolo, hvali se kako pri deželnem kulturnem svetu ne pozna razlike stranke, a bojeval se je cele tedne, da bi samo on odločeval v kulturnem svetu. Tako izgleda v pravi luči jež, ki se nam vsiljuje, da bi mu dali prostora za tujce. Nacionalne interese ima v našem ozemlju, tako pravi sam v „A. Bauernzeitung“ od 1. aprila t. l., drugega nič, to je: nas domačine gospodarsko oslabiti, da bo kraja za tujce: Pruse.

Pri bolečinah v členkih in sklepkih deluje Togal hitro in zanesljivo. Mnoga zahvalna pisma o Togalu pri zastarelih boleznih, kjer nobeno sredstvo ni več pomagalo. En poizkus prepriča! V vseh lekarnah. Cena S 2,40. 5/4

Socijalni demokratie

so drugi jež, ki ima polno mavho lepih besedi, kako zna v gospodarskih stiskah pomagati. Mi tudi znamo pomagati, če denar dajo drugi. Kako je že rekel nek voditelj avstrijskih soc. demokratov: Dr. Ellenbogen: „Soc. demokracija nima naloge, kmeta varovati, ampak v korist delavca je, če kmet pogine“. Mi pa menimo, v škodo delavca je, če kmet pogine, ker kmet prideluje iz zemlje kruh, ki ga tudi delavec potrebuje. Če bi dr. Ellenbogen imel prav, potem bi ravno sedaj morala delavcem pšenica cveteti, ko so kmetje na tleh. Vsakdanja izkušnja nas uči pa drugače: Kmet je na tleh, a še ima grizljaj kruha tudi za delavca, ki pride trkat na njegove duri. Kdaj bodo delavci spregledali in obrnili hrbet soc. demokraciji?! Landbund hoče naše domačije spraviti Prusom v roke, da nas ti „učijo naprednega gospodarstva“, soc. demokracija pa hoče naše kmetije spraviti v roke občinam, tako pravi njen agrarni program iz l. 1925. Občine bi bile lastniki, prej samostojni kmetje bi pa postali delavci, kakor so sedaj na Ruskem. Edini razloček med soc. demokracijo in komunisti je ta, da soc. demokracija polagoma hoče spraviti kmete ob domačije, komunisti pa so naredili to na mah. Po socialistih bi polagoma spet prišli do krušnih kart, po komunistih pa na mah, če bi ti zavladali. Obe stranki, socialisti in komunisti, sta jež, ki hoče nam vzeti naše domačije, pa naj so tudi včasih le bolj lisičji brlogi, prvi polagoma, drugi hitro. A vsak od nas ljubi svoj dom, četudi je reven, dom je le. Zato varujmo se tudi tega ježa v naših občinah; če bo v občinah, bo tudi v deželi, tudi v državi, čim bolj pride do moči, tem bolj bo pikal s svojimi iglami.

Na naše duri trka še drug jež in lepo prosi, da bi ga sprejeli:

Nacionalni socialisti.

Hoče se prikupiti posebno naši mladini, obeta ji brezskrbno življenje v novi državi, udeležbo na dobičku vseh velikih podjetij, agrarno reformo, splošno starostno oskrbo itd. ne pove pa, da to hoče dati samo Nemcem. Kdor ni nemške krvi (točka 4. in 5. njihovega programa), nima nobenih državljanjskih pravic, ampak je tujec med njimi, ki ga smejo vsak čas izgnati, pa naj ima posest ali je nima (točka 7.). Vse rojene Slovence, ne samo zavedne, bi toréj čakalo pregnanstvo, ako narodni so-

cialisti pridejo do moči. Tudi ta jež bi izgnal lisico iz njenega stana. Zato mladina, bodi previdna!

Lisica hoče v svojem brlogu imeti mir, tudi mi hočemo imeti v svojih občinah mir, zato varujmo jih pred ježi!

Li sme biti kmet socialist ali komunist?

Obupni gospodarski položaj in podvojeno delo plačanih agentov tirata v teh dnevih tudi del našega ljudstva v socialistične in komunistične vrste. Dnevi nam danes jemljejo vsako razsodnost in mi pozabljamo, da si bomo s takimi neprevidnimi koraki svoj itak težki položaj še poslabšali in da bomo končno tudi po lastni krivdi ob vse. Iz različnih občin prihajajo poročila, kako se komunistični in socialistični agenti že vnaprej radujejo uspeha svojih sanj in kako gledajo dneve v bližnji bodočnosti, ko bo obupano in razočarano ljudstvo slepo seglo po orožju in ognju ter uničevalo uspehe stoletnega lastnega truda in bo tako dozorelo za revolucijo in bratomorni boj.

Naj torej služi ta kratka gospodarska razprava v premislek ljudstvu, ki se hoče udajati mamljivim in brezvestnim obljubam komunistov in socialistov.

Cilji komunizma in socializma so isti: Vse premoženje — zemlja, njive, gozdovi, travniki, rudniki, premogokopi itd. — naj se podružabi, da ne bo več last nikogar. Posameznik bodi podrejen vsej družbi, ki mu bo nalagala delo in ga plačevala. Družba naj prevzame jamstvo za gmotni obstoj vseh svojih članov. Tudi v kmetijstvu naj se izvede 42-, oziroma 36urni delovni teden. Mala posestnica naj izginejo in napravijo prostor socializiranim veleposestvom. Ta veleposestva se bodo lažje posluževala vseh različnih modernih strojev, traktorjev i. dr. Kmetje naj ne bodo več samostojni, marveč delavci v službi družbe, ki jim bo plačevala delo ne po višini pridelka, marveč po številu delovnih ur. Družba naj postane največji trgovec, bankir, tovarnar, spediter in kmet in posamezniki naj so v njej samo služabniki.

To so cilji komunistov in socialistov. Pot do njih je komunistom revolucija in prekucija — zato so danes tako radodarni z obljubami —, socialistom pa počasni razvoj in polahno sistematično delo.

Ta program, ki je v celoti izveden še vedno le na papirju, je v vseh svojih točkah izdelan iz prišlik in razmer v tovarnah, koder služi milijonsko ljudstvo mrtvim strojem v duhomornem in enoličnem delu. Komunizem in socializem sta program predmestja in pomenita edino nekak protest proti vsej sebičnosti kapitalistov-velepodjetnikov, ki živijo sami v udobnosti in razkošju, a puščajo delavske mase v bedi in uboštvu. Nikakor pa ne pomeni program socializacije kak splošni gospodarski program in še najmanj za kmetijsko gospodarstvo.

Kmetijsko delo zahteva ljubezen in skrb onega, ki ga vrši. Ljubezen in skrb pri delu pa ima le oni, ki sme tudi sam žeti uspehe svojega dela. Ljudje bi morali biti angelji, da bi delali z vso skrbjo in ljubeznijo za druge! Žito na polju in živina v hlevu ne poznata šesturnega delavnika in hočeta biti krmljena in oskrbovana po lastnih življenskih paragrafih. Kmetijsko delo usili gospodarju svoje življenske zahteve in se prav nič ne briga za zahteve socialističnega in komunističnega programa. In pri tem ima svoje življenske potrebe vsaka žitna vrsta in vsak kos živine posebej, vsaka njiva in vsak travnik, vsako drevo in vsako zelišče. Presneto malo pa so te potrebe podobne socialističnim ali komunističnim! Lahko je bilo prilagoditi komunistom stroje v tovarnah, da so se ustavili po šesturnem teku in da vršijo sedaj enakomerno in šablonsko delo. Kako pa hočejo komunisti socializirati velikanske stroje v kmetijstvu, da bo sijalo še solnce samo šest ur in da bodo služali paragrafe papirnatega programa še dež in rosa, v igred in jesen, leto in zima. In li naj socializira še zemlja svojo rast, njeno cvetje in dozorevanje, venevanje in umiranje?

Kako otroški se nam mora torej zdeti papirnati gospodarski program socialistov in komunistov napram življenskemu, organskemu gospodarstvu v kmetijstvu! In od takega programa naj si obetamo boljše uspehe!

Pa je že tako, da vsi taki otroški eksperimenti navdušijo ljudi in ko so ti ljudje dovolj socializirani, pustijo zemljo in kmetijo in se naselijo v predmestje. Zemlja pa ostane s svojimi zakoni in služi vdano onemu rodu, ki ji ostaja zvest in življensko resničen.

Prevdarite torej, gospodarji, pravočasno, kako ohranite sebi in svojemu delu najboljšo zvestobo! In ne nasedajte obljubam brezvestnežev, ker bi se ta vaša neprevidnost znala nekoč kruto maščevati nad vami samimi!

Avstrija. Finančni minister dr. Weidenhoffer je na nekem zborovanju v Solnogradu izjavil, da obstaja možnost, da se bo državnim uradnikom plača še nekoliko znižala. Potrebna je štednja na vseh poljih državnega gospodarstva. — Zlato in devizno kritje naših bankovcev je v marcu padlo pod 24%, to je pod zakonito kritje. Če se uvažuje, da je imela Narodna banka pred letom krit denar z 860 milijonov S v zlatu in devizah, je kritje zelo nazadovalo, ko je znašalo v marcu samo 239 milijonov S več. Če se odšteje 16. aprila zapadli obrok 190 milijonov S, ostane za kritje 49 milijonov S. Pri teh razmerah lahko trdimo, da se pri nas gospodari samo iz rok do ust. Novo zunanje posojilo je na podlagi tega naši državi nujno potrebno. Priti mora še prej, preden se uresniči podunavski gospodarski načrt.

1 milijon gospodinj za Kathreiner-ja.

Zanimiva ugotovitev.

Pred kratkem se je ugotovilo, da uporablja od 100 avstrijskih gospodinj najmanj 75, to je skupno veliko preko 1 milijona, dnevno Kathreiner. Ta neobičajna priljubljenost Kathreiner-ja govori brez dvoma za kakovost te domače kavine pijače, dokazuje pa tudi istočasno, da je Kathreiner z ozirom na ceno popolnoma prilagoden današnjim razmeram.

Druge volitve nemškega državnega predsednika so se vršile preteklo nedeljo. Oddanih je bilo 36.491.694 glasov, od katerih jih je dobil Hindenburg 19.459.642, Hitler 13.417.460, Thälmann 3.706.388. Hindenburg je bil izvoljen z absolutno večino. Udeležba je bila 83 odstotkov. Na več krajih je prišlo do spopadov in so bile 3 osebe ubite. Pred predsedniškimi volitvami bo imela Nemčija sedaj 7 let mir. Da se je večina nemškega naroda izrekla za Hindenburga, je dobro storila.

Podunavska federacija. Pretekli teden se je vršila v Londonu konferenca štirih velesil o tem vprašanju. Par dni prej sta se razgovarjala Tardieu in Macdonald in se prilično sporazumela. Na skupni konferenci pa sta prišli Nemčija in Italija s predlogi, ki so povsem političnega značaja, dočim bi imela biti podunavska zveza samo gospodarska. Francija ima v načrtu enotno podunavsko carinsko področje. Carine bi se pobirale skupno in bi se uporabile za odplačevanje obresti in odplačilo posojil, katere bi Francija dala novi skupini. Anglija pa gre še dalje in misli celo na enotno valuto, ker bi bilo na ta način trgovanje med podunavskimi državami lažje in sigurnejše. Italija bi hotela imeti v tej skupini tudi Bolgarijo, k je takorekoč vazalna država Italije. Nemčija pa se boji za svoj prestiž v teh državah in je mnenja, da brez nje ne pojde. Dr. Beneš pa pravi, da podunavska zveza velesil ne rabi, kakor jih ni rabila Avstro-Ogrska, Bolgarija pa bi podrla ravnovesje med temi državami. Obe državi sta tudi za skupno konferenco. Angleški politični krogi priznavajo, da sta Avstrija in Madžarska neposredno pred polomom in da je treba takoj pomagati s posojili. Vendar doslej še niso dana jamstva, da se bodo novi krediti res porabili za gospodarsko obnovo. Na drugi strani pa pravi angleški tisk, da je finančna uprava v podunavskih državah slaba in da se je mnogo brez potrebe zapravljalo. V par točkah se je dosegel v Londonu sporazum, končno pa je bila konferenca le odgodena, ker se je sprožilo veliko novih vprašanj, ki se morajo razčistiti pred končnoveljavniimi sklepi. Vlade bodo o tem razpravljale in podale svoja mnenja. Vse štiri velesile pa so edine, da je treba nekaj ukreniti hitro in sporazumno.

Jugoslavija. Dne 4. t. m. je podala Živkovičeva vlada ostavko na svoj položaj. Kralj je

ostavko sprejel in še isti dan je bila sestavljena in potrjena nova vlada, ki ji predseduje dosedanj zunanji minister dr. Marinkovič, ki je obdržal poleg predsedstva tudi zunanje ministrstvo. Razen generala Živkoviča, ki je bil imenovan za poveljnika kraljevske garde, so ostali v vladi vsi dosedanja ministri. Slovenci imajo dr. Kramerja in Puclja. Pri nas ni običajno, da bi bila vladna kriza tako hitro rešena. Nemški listi so že pred 14 dnevi pisali, da pride do izpremembe. Od 1929 naprej dobi vlada od kralja gotovo nalogo, ki jo mora izvesti, potem pa odstopi. Tudi general Živkovič je povdarjal, da je svojo nalogo izvršil in zato odstopa. Da so ostavko pospešile demonstracije visokošolskega dijaštva, ki je bilo vedno nositelj narodne ideje, je mogoče. Glavno pa bo postopen povratak k ustavnemu položaju, ki ga je obljubil kralj sam, ko se ustalijo notranje razmere in bo država dosti močna, da prenese zopetne strankine prepire.

Poročilo finančnega odbora Društva narodov glede denarne pomoči Avstriji je bilo predano javnosti. Poročilo priporoča, da se dovoli Avstriji posojilo 100 milijonov S, da izpopolni Narodna banka devizno kritje, ki se je zelo skrčilo. Poročilo se bavi tudi z dodatnim državnim proračunom, ki bo predložen še ta mesec parlamentu, in s primanjkljajem zveznih železnic, ki stalno raste. V dodatnem zveznem proračunu je vpostavljena tudi vsota 25 milijonov S kot prvi obrok odplačil za Kreditni zavod na podlagi zveznega jamstva. Dalje pravi poročilo, da bi letna vsota 40 milijonov ne obremenjevala preveč zveznega proračuna. Menični dolg Kreditnega zavoda naj bi prevzela zveza in polovica tega bremena naj bi se krila z notranjim posojilom. Poročilo pravi dalje, da se Avstriji ne more nuditi pomoč brez kontrole in brez jamstev, da se denar enkrat vrne. To se pravi, da nam hočejo vsiliti novega generalnega komisarja. Je resnica, da se je državne finance spravilo v red in da je bil proračun uravnovesen, dokler smo imeli dr. Zimmermanna, potem pa je začela Avstrija zopet gospodariti po svojem in po svojem razumu. Zato je inozemstvo postalo previdno in hoče imeti zagotovljen povratak svojega denarja. Danes pa je gospodarski položaj že veliko težji in možnost povračila dosti manjša. Tedaj se lahko pripravimo na novega generalnega komisarja.

DOMAČE NOVICE

Divji zakon.

Že zadnji „Koroški Slovenec“ je poročal o korakih „Heimatbunda“, da ustvari sklenjeno fronto vseh nam nasprotnih strank od vse-nemcev do soc. demokratov proti nam. **Vse naj družji zakon sovraštva proti nam.** Pa že prvi početki tega divjega zakona nimajo sreče. Iz dveh občin, iz Bilčovsa in iz Globasnice izvemo, da so vse nam nasprotne stranke vložile skupno kandidatno listo, **da bi se tako ne izgubil noben glas proti naši stranki.** Smola je za petami, **nobena teh list nima dovolj lastnoročnih podpisov,** vsled česar sta ji obč. volilni komisiji zavrnila, ker sta proti jasni določbi volilnega zakona. Nočemo nobenega mnenja izreči o nadaljni usodi teh list, ker je nam vseeno, ali izvemo ali ne izvemo, koliko glasov bo dobil divji zakon. Za nas je važno, **da imamo točne dokaze združenja.**

Častitamo k temu divjemu zakonu zelene-ga Landbunda z rudečo soc. demokracijo: Landbundu zato, ker še nismo pozabili, kako se je boril za Listenkoppelung (združeno listo), da bi noben glas ne šel v zgubo v boju — proti soc. demokratom, češ, da ti v občini koj naročujejo, a nič ne plačujejo. Sedaj pa vidimo, kaj so Landbundu načela: z vsako stranko se veže, če je le proti Slovincem. Soc. demokratom pa čestitamo, ker vidimo, da pozabijo vse žalitve od strani Landbunda in vsa svoja načela, **kadar je treba iti — proti naši stranki.**

Divji zakon pa naj ne ostane vkup samo do volitev, ampak še naprej, da se izvoli tudi župan, da ja ne zmaga kandidat naše stranke. Tako dogovor.

Tem bolj častno za nas! S tem večjim ponosom bomo zastavili vse svoje moči za našo stvar, ko vidimo, **kako se jim pred nami hlače tresejo.** Zato porabimo z navdušenjem še čas do volitev, ko vidimo, da se združenim na-

sprotnikom pri občinskih volitvah ne gre za gospodarstvo, ampak za boj proti nam. Mi moramo občinske doklade plačevati, zato jih hočemo tudi mi določevati, pa ne zveza „Landbund—soc. demokracija“.

Kapla ob Dravi. Cenjeni gospod urednik! Zadnjič smo čitali v Vašem listu dopis iz Svetne vasi o tamošnjem občinskem gospodarstvu. Zelo nas je zanimalo, da se najdejo tam občinski svetniki, ki bi raje imeli, da bi bile občinske doklade visoke nego nizke. Tistim občinskim zastopnikom bi mi svetovali, da bi delali za „Anschluss“ na boroveljsko občino. Tu bi pač imeli prilike dovolj, da bi stavili predloge za višje doklade. Čudno se nam le zdi, da se dotični gospodje razburjajo radi tega. Ako imajo omenjeni zastopniki tako dobro srce za revno ljudstvo, bi njim svetovali, da bi res plačevali višjo doklado, saj bi romal ta denar v ubožni sklad in obč. zastopstvo bi jim bilo gotovo hvaležno. Toda razburjati se radi tega, se nam pa zdi res nepotrebno! — Eden, ki bi proti nizki dokladi ne protestiral!

Sele. (Poziv.) Sedaj, ko se bližajo občinske volitve, se po občini razširjajo govornice, da imam jaz kot župan 1800 šil. letne plače. Pozivam tiste, ki to govorijo in verjamejo, naj v občinski pisarni pregledajo blagajniški zapisnik. Prepričali se bodo lahko, da v osmih letih svojega županovanja nisem prejel niti enega groša kot župansko plačo in da so mi bili izplačani za uradna pota le malenkostni zneski, veliko potov pa sem naredil za občino brezplačno in jih nisem zaračunal. Pač pa imam kot župan za plačo mnogo sitnosti, skrbi, nevhvaležnosti in zdaj še obrekovanj. Tisti, ki te govornice razširjajo so torej nevedneži ali pa podli lažnivci. Grda laž je tudi, da bo prihodnji župan Užnikov Honzej, ki da bo menda imel celo 20 milijonov plače. On niti ni med kandidati naše liste, zato ne more biti izvoljen ne kot odbornik, še manj kot župan. Vsa ta obrekovanja imajo samo namen pri ljudeh očrniti mene in našo slovensko stranko. Ker nam ne morejo kaj resničnega očitati, se pa poslužujejo grdih in neumnih laži. Pameten človek pa lažnivcu ne verjame.

Ferdinand P r i s t o v n i k, župan.

Dobrla vas. (Volitve — opozorilo!) Kot pri vsakih volitvah, tako prihajajo tudi topot nemške stranke s svojimi posebnimi „šlagerji“, ki se pozneje ja nikoli ne uresničijo. Slišali smo namreč, da nameravajo agitirati in begati naše volilce s tem, da bomo mi šli skupaj s socialdemokrati. Opozarjamo naše volilce, da se naj ne pustijo begati s takšnimi in enakimi kombinacijami, ker mi gremo v volilni boj popolnoma samostojno.

Železna Kapla. (Občinsko gospodarstvo.) Že lani smo imeli 500% občinskih doklad. Letos bi se morale še zvišati, da krijejo vse potrebe. To zvišanje bi pa bilo tako ogromno, da si občinski odbor ni upal pred volitvami sestaviti novega proračuna, ker bi to Kapelčane zadelo kakor strela. Želijo si, da bi v občini Bell zmagali soc. demokratije in bi ti dosegli, da bi se občina Bela združila z občino Železna Kapla. S tem bi Kapelčani dosegli, da bi posestniki občine Bela plačevali za Kapelčane. Volilci Bele naj vedo, kaj jih čaka, če ne bodo storili vse, da zmaga Koroška slovenska stranka. Po toči zvoniti bo prepozno.

Globasnica. (Volitve.) Medtem ko so pri zadnjih volitvah nastopale tri stranke, bomo izbirali topot samo med listo Koroške slovenske stranke in listo „Wirtschaftspartei“. Kandidatna lista zadnje ni imela zadostnega števila lastnoročnih podpisov, vsled česar jo je občinska volilna komisija odklonila. V smislu zakona pripade torej vseh 16 odborniških mest brez volitev Koroški slovenski stranki, vendar imajo tozadevno zadnje besedo zaenkrat gospodje pri okrajni volilni komisiji v Velikovcu. V gospodarski stranki so združeni bivši Landbundovci in socialdemokrati; po imenu stranke polagajo ti posebno važnost na svoj gospodarski program. Skupen gospodarski program socialistov in gospodi udanih landbundovcev gotovo ne bi bil nezanimiv, toda zaenkrat ga še stranka čuva kot uradno tajnost. Zato pa nekateri pristaši te stranke tem glasneje oznanjajo svoj kulturno-politični program, ki pa je že star kot nemčurstvo in se glasi: Slovenci, po-

stanimo Nemci naši dobri gospodi na ljubo! Heil! Toda iz te moke ne bo kruha. Slovenska večina občine bo vstrajala in ohranila zvestobo misli, ki nam je po naših davnih dedih in njih izkušnjah bila zročena v pregovoru: sloga jači, nesloga tlači; ta večina ima sleikoprej zaupanje v poštenje in sposobnosti mož, ki so dosedaj varčno gospodarili z občinskim premoženjem in kljub krizi občinske doklade znižali v letošnjem letu na 60 odstotkov. Pa tudi kar je zavednejših socialdemokratov, nočejo imeti nobenega opravka s to stranko. Tako je n. pr. eden naših vodilnih socialdemokratov zahteval, da se ga izbriše kot kandidata na listi „Wirtschaftspartei“. Istotako izjavljajo po vrsti mnogi bivši pristaši Landbunda svoje nezadovoljstvo z novo stranko in se deloma nagibajo k abstinenci, deloma pa izpovedujejo odkrito svoje simpatije s Koroško slovensko stranko. In tem kličejo: Dobrodošli!

Bajtiše pri Borovljah. (Volilno gibanje.) Volitve se bližajo in zato se nam približujejo voditelji raznih strank, ki nam obljubljajo vse mogoče, samo da bi pridobili naše glasove. V nedeljo, 3. t. m. so imeli pri nas zborovanje narodni socialisti, ki pa niso imeli posebne sreče. Okrog treh popoldne je prikorakalo iz Borovelj preko 20 uniformiranih hitlerjevcev in še nekaj civilistov, ki so gotovo mislili, da bo zborovalna dvorana nabito polna, pa so se zelo zmotili. Bajtišarji so sicer res prišli v jako obilnem številu, a vsi so stali zunaj, jih gledali in se jim smejali. Zborovanja so se udeležile iz naše vasi samo dve ali tri osebe. Se pa res ni izplačalo, da so se potrudili tako daleč, da so v tem slabem vremenu prišli na Bajtiše, saj bi te dve ali tri osebe lahko pismeno obvestili, kaj imamo storiti na dan volitev, če tega same še ne vedo.

Loga vas. (Občinsko.) Ker je vložila naša občina radi nakupa zemljišča za gradnjo glavne šole v Vrbi svoj čas priziv, je sklicalo okrajno glavarstvo v Beljaku župane občine Vrba. Loga vas in Lipa ter načelnika krajnega šolskega sveta Vrba v vrbsko občinsko pisarno na posvetovanje. Zastopniki občin Loga vas in Lipa niso dali nikdar dovoljenja za nakup tega zemljišča, krajni šolski svet Vrba pa za nakup zemljišča in zidavo glavne šole ni pristojen, je zato pričakovati, da se bo priziv za nas ugodno rešil. To bi pomenilo, da je mogoče našo občinsko doklado znižati še za 50 odstotkov, kar bi vsi davkoplačevalci v sedanjih hudih časih toplo pozdravili. Ako pa bi se nakup omenjenega zemljišča potrdil in bi se potem glavna šola zidala, kar želijo in hočejo posebno tisti, ki ne plačujejo niti groša, potem bi se mogle pri tem davčnem sistemu zvišati doklade za dobo približno 20 let na več 100 odstotkov, česar bi naši davkoplačevalci ne mogli vzdržati. Doklado ja plačujejo samo posestniki hiš in zemljišč. Tudi mi nismo nasprotniki šol, kar smo že ponovno izjavili, a pri današnjih razmerah, ko se skoraj vse komaj drži nad vodo, je zidanje takih šol izključeno. To uvidevajo počasi tudi že oblasti, le nekateri hočejo porabiti to v svoje strankine namene, a ne pomislijo, da vodijo s tem kmeta v prepad. Koliko stane zidava šole, smo videli pred par leti v Št. Ilju. Občinsko doklado smo morali zvišati v letu 1930 od prejšnjih 100 nad 200 odstotkov in smo mogli iti le vsled velike štednje lani na 180 in letos na 150 odstotkov nazaj. Upamo, da se bo dala občinska doklada še znižati. Tudi zahteva krajni šolski svet v Rožeku, kamor sta vsolani samo 2 kajži, za prezidavo šole blizu 1300 S, to je toliko, kot imamo plačati letos za šolo v Št. Ilju, kamor je vsolanih 5 celih vasi. Iz tega se razvidi, kaj stanejo v sedanjem času šole.

Bilčovs. (Pred volitvami.) Kako lepo doni človeku na uho izrek: Združeni bodo tudi mali močni. Posebno nam koroškim Slovencem veljajo te besede. Ni nas veliko, manjšina smo na Koroškem, a močni dovolj za lastno življenje. Naša občina, ki je izključno slovenska, ki ne šteje niti enega Nemca razen učitelja, bi pač lahko pokazala, kaj premore stari, davno

že vkoreninjeni ponos našega slovenskega kmeta in delavca. A znašli so se med nami samimi ljudje, ki so se dali od onih, ki se boje naše edinosti, premotiti in skušajo zanesti med nas, ki govorimo eden in isti jezik, smo istega pokolenja ter nosimo vsi z veliko težavo isto breme današnjih razdrapanih razmer, needinost. Raztrgati hočejo našo moč, da bi lažje zagospodovali nad nami, nad našimi domovi in naši mladini vzeli spoštovanje in ljubezen do rodu naših, ki davno spe v zemlji, ki je last nas Slovencev. Na tri strani se nas hoče pri prihodnjih občinskih volitvah raztrgati in nam s tem vtisniti pečat needinosti. Predniki naši so stali kot en mož edini, a nas pa hočejo gotovi ljudje razdvojiti. Že nekdanji smo pošiljali naše moše v občinske zastepe. Ti so bili neodvisni in so vsled tega mogli brez strahu zastopati naše interese. Našim volilcem bo izbira lahka, ker vsi vedo, da so kandidati Koroške slovenske stranke neodvisni od celovške gospode. Le oni bodo šli pravo pot, ki je v interesu nas vseh, ko morajo nasprotno vse druge stranke poslušati celovško gospodo, pokorovati se morajo ukazom. Zato volilci naše občine ne bodo imeli posebnih skrbi radi izbire, katera stranka je boljša, saj neodvisno od vsakogar bo v občinskem svetu nastopala naša Koroška slovenska stranka. Zato gremo vsi na volišče in naj ne bo nobenega, ki bi izostal.

Tolsti vrh pri Grebinju. Visoko v gorah živimo mi gorjanci in smo daleč od novodobnih prometnih sredstev. Da imamo vsaj duhovno vez z ostalo slovensko Koroško, smo naročeni na naš list. Pametno smo naredili, da nismo naročeni na njega posamič, ampak skupno, ker drugače bi ga bržkone sploh ne dobili v roke. Nemci imajo vendar interes nad tem, da ostanemo nevedni. Poleg našega lista imajo nekateri tudi „Bogoljub“, „Domoljub“ in „Slovenskega Gospodarja“. Pa je velik križ z njimi ravno radi pošte. Preden pride kateri teh listov na cilj, traja povprečno 14 dni. Hušje pa je, da pridejo ti listi pravim naročnikom v roke povsem pomazani in raztrgani. Res smo od pošte 8 do 10 kam odaljeni, zato pa se pismo tudi ne ljubi, da bi liste dostavljali vsaki hiši posebej, ampak jih pušča enkrat pri tej, drugič pri drugi hiši, kakor mu je pač najbolj prikladno. Tako se nas gorjance pri davkih sicer ne zapostavlja, pač pa ne smemo biti deležni kulturnih dobrin, ki jih ima dolina.

Loga vas. Ker se radi velike oddaljenosti nismo mogli udeležiti pogreba č. dr. Janko Sadoščka, ki je oskrboval po plebiscitu poleg Škofič tudi našo župnijo, je bilo 9. t. m. za njim tukaj cerkveno opravilo. Pri maši je pelo naše pevsko društvo žalostinke. Rajni g. doktor je svoj čas ob prostem času rad zahajal k nam in bil pri nas vsled svoje učenosti, prijaznosti in vesele narave zelo priljubljen. Prezgodaj je odšel od nas in težko ga pogreša naš narod, ki mu primanjkuje oračev in sejalcev dobrega semena. Izrekamo tem potom njegovim ostalim sorodnikom naše sožalje, on pa naj počiva v miru v domači zemlji!

Slovenji Plajberk. (Pogreb.) Na velikonočno nedeljo popoldne smo pokopali Mario Ogriz, p. d. Ogrizinjo, staro 51 let in mater dvanajstletnih otrok, od katerih jih živi še 11 in je najmlajši star 8 let. Vzgoja otrok je bila njena najsvetejša naloga, ki jo je nosila sama, pa tudi vse gospodinjstvo in večji del tudi gospodarstvo. Ne da se popisati, koliko je pretrpela med svetovno vojno na svojem obširnem posestvu skoro brez poslov in kopo majnih otrok, ker mož je bil v vojni. Pred smrtjo je bila pol leta bolna in nobeden zdravnik ni mogel rešiti matere številnim nedoletnim otrokom. Udeležba pri pogrebu je bila za naš kraj naravnost ogromna. Poslovil se je od nje ob grobu domači č. provizor v tako izbranih besedah, da ni ostalo suho nobeno oko, ki ve, kaj pomeni kopicca otrok brez matere. Poslovili so se tudi domači pevci od rajne na domu in ob grobu. Bila je tudi zvesta naročnica našega lista. Po-

čivaj, draga mati, in Bog naj ti bo obilen plačnik! Možu in otrokom pa naše iskreno sožalje!

Po slovenski Koroški. G. Schumy razpisuje v „Bauernzeitung“ visoko nagrado tistemu, ki mu more dokazati, da si je kupil v Švici posestvo ali hotel. Pravi, da dobi tisti, ki mu to dokaže, njegovo imovino v Švici in izven Koroške zastonj kot nagrado. — Radi davčne zatajba je davčna administracija kaznovala firmo Ploder-Matschnig v Celovcu z globo 39.708 šilingov. Ploder kakor Matschnig bosta morala poseči globoko v žep. — Znaprej se bo imenoval vsak odgovorni vodja ljudske šole nadučitelj, četudi je šola samo enorazredna. — Komunist Katzianka, ki so ga Jugoslovani zasacili pri tihotapljenju komunističnega propagandnega materijala, je bil v Beogradu obsojen na 4 leta ječe in odgon. „Kärntner Tagblatt“ ve povedati, da je bil Katzianka, ki je član delavske zbornice v Celovcu, aretiran lansko jesen ob avstrijsko-srbski meji. Tukaj moramo ugotoviti, da Avstrija ne meji na Srbijo in da gg. uredniki pri omenjenem listu prav slabo poznajo povojno zemljepisno karto. — Celovski mesarji so znižali cene mesu, ker se je pocenila tudi živina. — Dne 2. t. m. so našli na Koroškem še vedno 18.777 podpiranih brezposelnih. — Dne 9. maja dopoldne pride pri okrajnem sodišču v Pliberku na javno dražbo posestvo v Gradišču, vložna št. 3, cenjeno 22.196 S, najnižja ponudba 14.798 S; dne 23. maja ob pol 10. uri pri okrajnem sodišču v Dobrli vasi Brivcov gozd s hišo (10.654: 7264 S) in Majcenevičev gozd, zemljiška knjiga Metlova (1295: 864 šilingov).

NAŠA PROSVETA

Brodi—Podljubelj. („Razvalina življenja“.) V nedeljo, dne 17. aprila nastopijo fantje in dekleta, „Vrtače“ na odru Delavskega doma v Podljubelju z igro „Razvalina življenja“. Pričetek je točno ob treh. Igra je izredno primerna za naše dneve in uprizoritev obeta nuditi vsem, ki se je udeležijo, lep popoldan.

Sele. (Miklova Zala.) Saj bi človek komaj verjel, pa je vendar res: niti tri tedne se naši igralci niso pripravljali, pa so nam vendar na velikonočni pondeljek tako lepo igrali „Miklovo Zalo“. Bili so pač navdušeni za to našo koroško ljudsko igro, zato so se tudi tako vživeli vanjo. Več igralcev je nastopilo prvič na odru, a se jim ni poznalo, da so novinci. Stara korenina Serajnik s kmeti, krepki Mirko z junaškimi tovariši, ljubka Zala in strastna maščevalna Almira, zviti in skopi Tresoglav, šegavi Mihej in bebasti Davorin, divji Turki in njih divji bojni ples itd. itd. — vse to je kakor živelo pred nami. Občinstva je bilo polno in vse je bilo polno hvale in priznanja. Ponovi se igra na tretjo nedeljo 17. aprila ob 1/2. popol.

Žitara vas. („Malo pevko“) je igrala Trta na belo nedeljo in imela pri izbiri igre prav srečno roko. Ta igra je ena najlepših naših, polna globokega jedra, živahnega dejanja in mehke melodije; dobro podana na odru pritegne vse občinstvo v svojo misel, da živi s slikami na odru. Igralci in igralke so se potrudili in v svojih nastopih podali posrečne osebe puščavnika Benka, grofa in grofice, srčkane pevke Angeline, kmeta Jurija in njegove žene, Cilke, sluge i. dr. Videlo se jim je, da so v igri živeli, posebno grofovski par, Jurij in puščavnik. Angelina je dokazala svoj izredni pevski talent. Par prizorov je bilo prav dovršeno izdelanih: Angelina pred Jurijevo hišo, sniđanje Jošta z Bogomilo, Jurijev slavnostni zaključek s sodčkom. Pa igralci so imeli v dvorani tudi prav hvaležno občinstvo, ker je vedelo ceniti iskrenost nastopa in povsem dojelo misel igre. Mamice so sočustvovala s težko usodo obeh plemenitašev, malčki so se radovali ljubke Angeline in gospodarji so občudovali izklesanega Jurija, ki je pokazal pravega gorjanca z dobrim srcem in trdo skorjo. K uspehu prireditve so mnogo doprinesli še fantje-pevci, ki imajo čiste glasove in prav lep nastop. Lahko tekmuje danes žitarski moški zbor s pevci iz Škocjana ali Kazaz. In menda hoče svojo kvaliteto tudi dokazati na skupni prireditvi.

Podljubelj. („Mati in sin“.) Minulo nedeljo je uprizorilo domače društvo v domu igro „Mati in sin“, ki je pri naš menda še docela nepoznana.

V treh dejanjih podaja življenje na neki večji gorenjski kmetiji, katero upravlja in vzorno vodi mati-vdova. Svoje sinove vzgaja s skrbjo in odločno, trdo voljo in jim nadomešča očeta. V svojem neizprosno značaju odslovi najmlajšega sinov z doma, ker je v svoji mladostni neizkušenosti in ljubezni do svojega polubrata vzel iz matrne blagajne večji znesek. Celih petnajst let živi sin v tujini, marljiv in štedljiv si prihrani celo promoženje in postane ugleden mož, v njegovem srcu pa še venomer tli želja po materi in domu dotlej, da se nameri zopet domov prosit mater odpuščanja. Tudi mater navdaja še po petnajstih letih ljubezen do tega ji nekda najljubšega sina. Bratovska ljubezen končno združi dvoje src. Igralci so pokazali veliko veselja s svojimi vlogami in so jih prav zadovoljivo rešili. Izredno dobro je učinkovala vestno izvedena scenerija in lepi kostumi. Liza, Mirko in Jera zaslužijo pa še posebno pohvalo za svojo lepo besedo in prijetne kretnje. Vsekakor je bilo številno občinstvo s prireditvijo prav zadovoljno in bo vedelo trud domačih fantov in deklet tudi drugič dobro ceniti. Igro bodo igralci v par tednih menda zopet ponovili in za tedaj svetujemo še daljni okolici, da se njihovemu vabilu radevoljno odzove.

GOSPODARSKI VESTNIK

Finančne težkoče. Kakor znano, je finančni odbor Društva narodov na svojem zasedanju v Parizu ugotovil, da potrebuje Avstrija nujno nov inozemski kredit, ako hoče zadostiti svojim obveznostim na podlagi posojil iz prejšnjih let. Novo inozemsko posojilo je državi nujno potrebno, ker bo zapadlo od aprila do junija na obrestih in odplačilih za javna posojila nad 50 milijonov S. Velik del tega zneska, ki ga bo morala država plačati v inozemskih plačilnih sredstvih svojim upnikom, odpade na posojilo Društva narodov in investicijsko posojilo iz leta 1930. Vsota junija meseca zapadlih obresti in odplačil se ima vplačati v smislu pogodb 15. aprila pri Banki za mednarodna plačila v Baslu, ki ima izvesti nadaljna nakazila državam, udeleženiim svoječasno pri podpisu obeh avstrijskih posojil. Plačilo tako velikih zneskov v prihodnjih 14 dneh se zdi zaradi pičle zaloge deviz naše Narodne banke komaj izvedljivo. Za vračanje obeh posojil je zastavljen celotni dohodek naših carin in tobačnega monopola, ki se steka na vezan račun pri Narodni banki in s katerim sme razpolagati le Banka za mednarodna plačila v Baslu kot pooblaščenka vseh inozemskih upnikov. Baselska banka odtegne ob dnevu zapadlosti od celotnega dohodka ca-

rin in tobačnega monopola vsakokrat potreben znesek in nakaže šele nato preostanek avstrijski vladi. Vsekakor je gotovo, da do 15. aprila ne bo izvedeno inozemsko posojilo, ki ga je označil finančni odbor Društva narodov kot nujno potrebno za vzdrževanje obrestne službe. Spričo tega je zašla vlada v zelo neugoden položaj in bo vsekakor morala pričeti že te dni nova pogajanja z inozemskimi upniki za odgodev zapadlih plačil.

Zahvala.

Ob izgubi dobrega našega očeta, gospoda

Tomaža Skrinar-ja

p. d. Mavarjevega očeta

se zahvalujemo vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in molili za njegov dušni mir.

Posebej bodi izrečena zahvala domačemu č. g. župniku, č. g. dekanu in ostalim č. g. gospodom kakor tudi č. g. šolskim sestram in pevcem.

V Št. Rupertu v aprilu 1932.

57.

Hči in sinovi.

Vabilo

na

redni občni zbor

Posojilnice v Globasnici, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 1. maja 1932 v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev letnega računa za leto 1931.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Svarilo. Podpisani svarim vsakogar, ki bi razširjal o mojem sinu Antonu vesti, da je bil soudeležen pri požigu župnijskega gospodarskega poslopja v Škocijanu in bom nastopil proti obrekovalcem sodnijsko pot.

Andrej Ogriz, Dušnjak v Slov. Plajberku. 61

Jabolčna drevesca

oddaja po 2:50 S komad Ing. agr. Marko Polzer, Spodnje Vinare, pošta St. Veit im Jauntale. 62

Najboljše originalne Diabolo

Posnemalnike
Ročne mlekarne
Pinje

Brzoparilnike
Pralne kotle

Stroje za šivanje

Sode za gnojnico

Sosalke za gnojnico

Štedilnike

Mline in stiskalnice
za sadje

Kupite samo pri: Diabolo zastopniki povsod

Diabolo-Separator, Wien XII., Wienerbergstr. 31

ZAHTEVAJTE CENIKE IN PROSPEKTE!

58.